

Tillsynsärende av sluten tank och BDT-anläggning

Föreläggande om att åtgärda anläggningen för att

- klara haltkrav,
- installera larm, och
- plombera otillåten belastning.

VA-guiden sammanfattar ärendet

Del 1 – tillsynsärendet hos miljökontoret

Mars 2021: info om stundande tillsyn

Miljökontoret (MK) informerar om att man kommer bedriva tillsyn på alla anläggningar i området och uppmanar fastighetsägaren (FÄ) att inkomma med uppgifter om anläggningen (deklaration).

Uppgifter från arkivet

Det finns lokala föreskrifter som innebär tillståndsplikt för BDT-anläggningar.

Ansökan 1991:

Fritidshus, 50 m² (enbart ledning från huset till anläggningen på situationsplanen, ingen markerad ledning från gäststugan till avloppsanläggningen)

WC till sluten tank (3 m³)

Markbädd (ledningslängd 18 m)

Avstånd till berg: 2 m

Siktkurva: långt till vänster om fält B

Beslut om sluten tank 1991 (I bilagan till beslutet med anvisningar står det bland annat att tanken ska förses med elektronisk överflyllningsvarnare.)

Beslut 1991: tillstånd till förstärkt infiltration för rening av BDT-avlopp.

Notering om att anläggningen är besiktigad utan anmärkning 1995.

April 2021: fastighetsägarna skickar in deklaration

Uppgifter:

- Permanentboende (bostadshus + gäststuga).
 - WC till sluten tank (3 m³)
 - BDT-avlopp till markbädd.
 - Vatten indraget till gäststugan
-

Maj 2021: miljökontoret inspekterar anläggningen på fastigheten

- Avloppsanordningen försörjer bostadshus och komplementbyggnad.
- WC-vattnet leds till en slutna tank utan nivåalarm.
- BDT-vattnet leds till en slamavskiljare i plast/glasfiber.
- MK noterar slam i slamavskiljarens sista kammare.
- Efter slamavskiljning leds BDT-avloppet via en fördelningsbrunn i betong till en markbädd med två spridarrör.
- Markbädden har ett luftningsrör i början av bädden, antagligen för markbäddens dräneringsrör.
- Luftningsrör för spridningsrör saknas.

Inspektionsrapporten tar upp fyra brister:

1. Tillstånd saknas för avlopp från komplementbyggnad.
2. Den slutna tanken saknar överflyllnadslarm.
3. Slamavskiljaren har slam i sista kammaren.
4. Infiltrationsbäddens spridningsrör saknar luftningsrör.

Tolkningar och bedömningar i inspektionsrapporten

Kommentar till deklarerat luftningsrör:

”Det luftrör som finns bedöms som ett djupare liggande luftrör för en dränering som används vid markbädd (som är något annat än en infiltration).”

Miljökontoret ifrågasätter om anläggningen ens är den som fick tillstånd 1991:

”Det bedöms därför som oklart om detta är den infiltration som fick tillstånd 1991, eller om det är den markbädd som fanns med överkryssad i ansökan från 1991, och som jag tolkar som den föregående bädden, som skulle bytas ut.”

Miljökontoret helhetsbedömning

”Bädden bedöms ha försämrade reningskapacitet på grund av ålder och dålig luftgenomströmning.”

Synpunkter på inspektionsrapporten

Fastighetsägarna menar att avloppet från komplementbyggnaden är från tiden då anläggningen anlades och anser att den omfattas av tillståndet.

De har aldrig tidigare noterat slam i sista kammaren i slamavskiljaren. De efterfrågar dokumentation på detta?

Apropå luftningen.

”Infiltrationen är luftad via rör i ena änden och via brunn i andra. Denna brunn öppnades inte vid inspektionen.”

De efterfrågar hänvisning till lagstöd apropå de brister miljökontoret tar upp och på vilka grunder man bedömer bristerna. De ifrågasätter miljökontorets ifrågasättande om anläggningen ens är den som fick tillstånd 1991.

”Varför tolkas det som att det har funnits en föregående markbädd? Det har aldrig funnits annat avlopp på platsen då marken där huvudbyggnaden och avloppsanläggningen är

placerad i ordning ställdes i början av 90-talet i samband med att huvudbyggnaden byggdes. Detta är ursprungliga avloppet som har tillstånd.”

De ifrågasätter miljökontorets kommentar om anläggningens ålder som en brist och hänvisar till avgörande från MÖD (M4660-20) och menar att miljökontoret behöver peka på konkreta omständigheter som tyder på otillräcklig reningsgrad, t.ex. mätningar.

De resonerar om relationen mellan kostnad och nytta med åtgärder och framför att den åtgärd som skulle medföra mesta nytta vore om kommunen byggde ut kommunalt vatten och avlopp i alla bostadsområden. De förhåller sig skeptiska till att nyttan av att åtgärda deras avlopp verkligen motiverar kostnaderna.

Nämnden tar separat beslut om tillsynsavgift

7400 kr.

Nämnden beslutar om föreläggande om åtgärder, förbud och redovisning och förenar vissa beslutspunkter med vite

Föreläggandet ger en bra redogörelse för ärendet.

VA-guiden sammanfattar kraven

Krav på markbädden för BDT-avlopp:

1a. Avloppsanordningen ska inte släppa ut mer än 30 milligram (mg) biologiskt syreförbrukande ämnen (BOD7), 1 mg fosfor samt 40 mg kväve per liter avloppsvatten.

1b. Utsläpp av avloppsvatten ska inte bidra till olägenheter för människors hälsa genom exempelvis lukt eller ökad risk för smitta på grund av förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten.

Punkt 1 förenas med vite om 100 000 kr för vardera fastighetsägare.

2. Redovisa genomförda åtgärder, senast 19 månader efter att föreläggandet vunnit laga kraft.

Krav på sluten tank:

3. Installera elektronisk överflyllnadsvarnare, efter senast 6 månader. Vite om 10 000 kr.

4. Redovisa genomförda åtgärder, efter senast 7 månader.

Krav och förbud gällande gäststugan

5. Förbud om att släppa ut avloppsvatten från komplementbyggnad till avloppsanordningen för WC och BDT-avlopp. Förbudet träder i kraft 18 månader efter att beslutet vunnit laga kraft. Vite om 100 000 kr.

6. Fackmannamässig plombering av utgående ledningar från komplementbyggnad till avloppsanordningen för WC och BDT-avlopp, senast 18 månader.

7. Redovisa plombering av utgående ledningar från komplementbyggnad senast 19 månader. Vite om 5000 kr.

VA-guidens kommentar

Ovan återger vi beslutspunkterna 1a och 1b ordagrant då det är dessa krav som avhandlas av MMD och MÖD. Sammanfattat handlar det om att nämnden kräver att VU ska åtgärda avloppsanläggningen så att den klarar hög skyddsnivå miljöskydd, uttryckt som halter. Och så att den inte orsakar olägenhet genom exempelvis lukt eller ökad risk för smitta.

Ett skrivfel råkade komma med i kommunens beslut vad gäller fastighetsbeteckningen i beslutspunkt 5. Detta uppmärksammades då Ist handlade överklagan och frågan blev överspelad när Ist upphävde beslutspunkten.

Fastighetsägarna överklagar kommunens beslut

Fastighetsägarna tar hjälp av ett ombud och överklagar nämndens beslut.

Miljökontoret fattar beslut om att överklagan inkommit inom tiden för överklagan och skickar ärendet till länsstyrelsen.

Del 2 – överklagan och överprövning

Länsstyrelsen avslår delar av överklagan men upphäver beslut om gäststugan

Länsstyrelsen avslår överklagandet vad gäller kraven på markbädden (punkterna 1-2). Men länsstyrelsen ändrar så att föreläggandet inte ska vara förenat med vite.

Länsstyrelsen avslår överklagandet avseende kraven på den slutna tanken (punkterna 3-4).

Länsstyrelsen upphäver krav och förbud gällande gäststugan (punkterna 5-7) och återförvisar ärendet till kommunen för eventuell fortsatt handläggning.

VA-guidens kommentar

Allmänt. Vi noterar att länsstyrelsen valt att ta bort fastighetsägarnas personnummer då de återger kommunens beslut.

Punkt 1-2. Länsstyrelsen menar att det åvilar fastighetsägarna att visa att anläggningen fungerar och menar att de kan se till att slamavskiljaren töms i tid, mäta i utloppsbrunnen för att få utloppsvärden samt installera luftningsrör. Lst menar att de inte behöver vänta på krav från tillsynsmyndigheten.

Däremot anser inte lst att det är motiverat att förena beslutet med vite.

Punkt 3-4. Länsstyrelsen tycker att kommunens krav är rimliga.

Punkt 5-7. Länsstyrelsen håller med kommunen om att tillståndsbeslutet från 1991 inte omfattar gäststugan. Däremot anser lst att det inte är tillräckligt utrett vilken standard gäststugan har och landar i bedömningen att kommunens beslut är för ingripande.

Fastighetsägarna överklagar länsstyrelsens beslut till Mark- och miljödomstolen (MMD)

Överklagandet rör kraven på markbädden för BDT-avlopp (punkterna 1–2).

Kommunen överklagar inte länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen skickar ärendet vidare till MMD.

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet

MMD menar att förelägganden enligt miljöbalken bör vara resultatnriktade och håller på så sätt med kommunen som anger vad de vill ska uppnås och att det är upp till verksamhetsutövaren att visa att hen möter kraven.

MMD tar upp att det förvisso är extra viktigt att föreläggandet är tydligt om det förenas med vite. I det aktuella fallet har kraven om viten tagits bort i och med länsstyrelsens beslut.

MMD tolkar kommunens krav som att det räcker för fastighetsägarna att göra följande för att klara punkterna 1–2:

- Installera luftningsrör.
- Se till att slamtömning blir av i rätt tid.
- Mäta i utloppsbrunnen för att verifiera utsläppsvärden.

Fastighetsägarna överklagar MMD:s beslut till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD)

I överklagan förtydligar ombudet att de anser att kraven på anläggningen inte grundar sig på några verkliga brister, att fastighetsägarna inte förstår vilka åtgärder myndigheterna tycker är nödvändiga.

Man tar upp att brister i slamtömningen in bör leda till att göra om anläggningen.

Man tar upp att det inte står något om luftningsrör i tillståndet från 1991 och att anläggningen sannolikt inte är anpassad för att ha sådana. Man anser att det är en orimligt kostsam åtgärd att låta en entreprenör gräva och installera luftningsrör.

Man ifrågasätter även kravet, eller förslaget, om provtagning. Dels för att det är kostsamt att analysera ett vattenprov och dels för att kravet kommit in i de överprövandes instanser. Man anser därför att det är otydligt vad som krävs av fastighetsägarna i detta avseende.

Mark- och miljööverdomstolen tar upp ärendet och meddelar dom

MÖD går på klagandes linje och ändrar MMD:s dom och upphäver punkterna 1 och 2 i kommunens beslut och återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt handläggning.
